

Calidoscopi

Andrea Bertomeu
Maria Estrelles
Aaron Franco
Susana Ligeró
Mireia Valldecabres

letra
nova

bromera

Quan els vaig dir als meus fills que vendria la casa on havien crescut, la casa dels pares, la casa de tota la vida, els tres van quedar callats, mirant-me fixament, sense saber què dir. Ja feia prou de temps que tots tres havien marxat de casa i supose que els tres, mentre feien la maleta, o mentre anaven a fer-se una còpia de la clau de la seua nova llar, s'havien adonat que aquella que deixaven quedava massa buida i massa gran per a mi sola. Però també supose, i les seues reaccions m'ho van demostrar, que no esperaven que me'n cansés, que la vengués, que marxés definitivament.

Els quatre séiem a la terrassa, on tantes vesprades les xiquetes i jo havíem pujat a prendre el sol, on Sergi, el meu marit, els havia ensenyat a jugar a escacs i on Jordi s'havia inventat milers d'històries en què sempre acabava governant l'univers. La terrassa on, al fons a l'esquerra, hi havia el traster. Corria una agradable brisa marina i el rellotge de l'església tocava les huit en la llunyania...

Jordi va ser qui parlà primer i crec que va ser l'únic que expressà el que realment sentia. Va saltar de la cadira teatralment i va exclamar, tot indignat:

–Això mateix! Traïdora! –S’havia posat roig i m’assenyalava amb el dit acusadorament. Estava esperant que jo me n’anés de casa! Aquella reacció va fer riure tant les seues germanes com a mi. Ell ens mirà sorprés:– Eh, reines! Que no ho dic de broma, eh? Mama, jo no vull que vengues la casa!

–Jordi, fes el favor de seure, que encara no ha dit res –va dir la Mercè, de sobte, molt seriosa. El Jordi féu una ganyota de disgust i s’assegué de nou a la cadira de mala gana. La Mercè es girà de cara a mi–. I llavors, mama, on aniràs a viure? –em va preguntar.

–Me’n vaig a la muntanya, a la masia de la tia Joana i l’oncle Andreu –vaig explicar–. Andreu ja està gran i la tia Joana necessita ajuda –vaig fer un glop de café i vaig sospirar, mirant cap a la mar–. No serà fàcil deixar la platja per anar a viure a la muntanya, però... –no vaig voler dir «Ací em sent tan sola». Tot i així, ho endevinaren. Els tres van apartar la vista, un poc incòmodes. La Laia, que encara no havia dit res, va voler posar-se en to pràctic.

–Ja l’has posada a la venda? –digué. El Jordi la mirà incrèdul.

–Això, dóna-li idees! –digué. La Laia va fer un sospir d’exasperació.

–Jordi, has de comprendre que ja noestic a gust ací. Aquesta casa ja era molt gran quan el pare era viu i hi vivíem els cinc junts. Ara se n’ha anat

ell, us n'heu anat vosaltres... La casa pareix fins i tot que haja crescut. –El Jordi em va mirar amb tristesa.– Vinga, alegre eixa cara, *tonto!* –El Jordi sospirà, però s'esforçà a regalar-me un somriure. Llavors, la Laia va dir la frase que seria el motiu de la discòrdia:

–Ui, mama, què faràs amb tots els nostres trastos?
–preguntà com qui no vol la cosa.

–Ah, sí, doncs quan vulgueu veniu a per ells –vaig dir tota tranquil·la. Tres parells d'ulls d'un color negre idèntic es van obrir com plats.

–Però... que hem d'endur-nos-els nosaltres? –digué la Mercè alarmada.

–Home, són vostres. No pretendreu que me'ls enduga jo a casa de la tia Joana!

–Però, mama, on vols que els fiquem? –digué la Laia–. Mercè està d'obres, al meu pis cabem Ferran, jo i prou i Jordi viu amb sis estudiants d'Erasmus!

–Doncs els llanceu –vaig dir alçant els muscles. De nou, els tres van exclamar:

–Però, mama...!!!

–Vols que llancem les nostres coses?

–Que ens desfem de tots els nostres records?

–Però, mama...!!! –Em vaig posar a riure, davant de les seues cares d'incredulitat.

–A veure, bandolers. Què voleu que faça? Ja us hauríeu d'haver fet a la idea que un dia hauríeu de

desfer-vos de moltes coses. Encara que jo no me n'anés d'ací, no pretendríeu que jo em quedés amb els vostres estris per sempre més, no?

—Doncs sí! —digueren els tres a l'uníson. Vaig riure de nou.

—Doncs, reis, ho sent, però les coses no van així —vaig dir divertida, però amb total honestedat—. A mi em sap tan greu com a vosaltres, però... la vida canvia i cal canviar amb ella. —Els tres van quedar en silenci. Ja començava a fer fred. No tardarien a marxar cap a la ciutat, on tots tres vivien.— Bé —vaig dir al final—. Deixe que us ho penseu. Jo vaig arreglant les coses.

—Espera, que t'ajudem —digué la Laia, alçant-se al mateix temps que la Mercè—. I el Jordi també t'ajudarà! —Aquest la va mirar amb mandra i la Mercè li va clavar una clatellada per ajudar-lo a decidir-se. Vaig agafar la cafetera i me'n vaig anar cap a la porta, somrient, meravellant-me pel fet que algunes coses canviaren tant i d'altres tan poc.

Arran d'aquella vesprada, tots tres van desaparèixer una temporada. Fins i tot em fa la impressió que evitaven el contacte entre ells. Perquè, encara que tenien una bona relació i es veien sovint, trobar-se voldria dir haver de fixar una data. Una data per a anar tots tres a casa de la mama i pujar al traster. Pujar al traster... i buidar-lo.

Quan el Jordi va obrir-ne la porta, un dia del principi de l'estiu en què per fi es van decidir a venir, tots tres es van quedar al llindar, observant-lo des de fora. La Mercè fou la primera a entrar-hi. El Jordi la va seguir i a l'últim, hi va entrar la Laia. La llum del dia que es filtrava per la reixa del sostre il·luminava tènuement l'estança, i així es podia intuir la gran quantitat de caixes de llibres amuntegades, trofeus, sabates, pòsters de l'any de la picor penjats per les parets... Mare meua, si hi havia coses allí dins!

—Estem segurs que ací sols hem viscut nosaltres cinc durant aquests anys? —va dir la Laia, estupefacta, mentre estirava el cordill que penjava del sostre per a encendre el llum.

—Sí, de fet, tot açò és de nosaltres tres —digué el Jordi—. Com a molt, hi trobarem la màquina de cosir de la mama i alguna llanterna del papa. La resta és tot nostre.

—Ací tenim feina per a tota la setmana —digué la Mercè—. Bé, per a tot el mes.

—No, dona, no sigues tan exagerada, jo crec que entre els tres ho podem acabar hui —digué la Laia en un to animat—. A veure, comencem per aquestes caixes de dalt. Jordi, baixa-les tu que ets més alt.

Jordi va obeir i va baixar les cinc caixes de llibres que hi havia a la part de dalt de la prestatgeria, mentre les seues germanes anaven fent espai, per a poder

treballar bé al terra de l'habitació. Allí van seure els tres en rogle i van col·locar-hi al mig la primera caixa. Laia la va obrir. Jordi ofegà un crit.

—Ai, els meus porquets i el Porc Major! —va exclamar sense alè. Les germanes es miraren estranyades. Allí dins hi havia més de quinze vidrioles amb forma de porc—. Ja no me'n recordava, d'ells!

—Ni ells de tu, de segur —digué la Mercè, agafant-ne una encuriosida—. D'on has tret tant de porc?

—Buf!, de mil llocs —digué el Jordi d'allò més orgullós—. Mira, aquests huit porquets de color roseta li'ls donava el banc a la mama i la mama me'ls donava a mi. Els cinc porquets blancs de ceràmica amb floretes blaves els vaig comprar en el viatge de fi de curs a Barcelona, i els dos porquets taronja i de color salmó més menuts me'ls van regalar els amics per l'aniversari. I aquest —va dir assenyalant el més gran de tots, un porc d'algeps amb un mocador groc i un barret de palla— és el Porc Major, me'l vaig comprar d'aquell poblet de Terol al qual vaig anar de campament, i és el meu favorit.

—Ja es veu, ja. Aquest qui és, el president de la falla? —va dir la Laia. El Jordi li tragué la llengua.

—Laia, has vist el que hi ha escrit amb bolígraf a l'esquena del porc? —digué la Mercè rient—. Hi diu, en nombres: un milió de pessetes! És clar, després hi ha tants robatoris! Si n'informes del contingut...

És que, Jordi, vas punxant, vas punxant... i passa el que passa!

—Eh, que tenia deu anys! —digué el Jordi molest—. Mira, aspirava a tindre un milió de peles. Era menut, però tenia ambició. —La Laia va riure més encara.

—Però, Jordi, per què estalviaves, per si entràvem en guerra? —li preguntà enriolada.

—A veure, reines —digué el Jordi posant-se un poc roig—. Que vosaltres hàgeu sigut unes malgastadores tota la vida no significa que la resta també ho siguem.

—Malgastadores, nosaltres? —digué la Mercè indignada—. Això quan?

—Mercè, Mercè... no digues això, que l'armari ple de roba encara s'ofendrà —respongué el Jordi desafiant i la Laia esclafí a riure.

—Mira tu, el nano, les torna fortes, eh? —digué divertida. Agafà el Porc Major i el va sacsejar, més per instint que per altra cosa, ja que no s'esperava aquell dring que es va sentir. Els tres germans es miraren. Laia rigué incrèdula:— Pot ser que t'hages deixat diners ací dins! —digué al mateix temps que li llevava la tapadora de plàstic a la vidriola. Un munt de monedes van caure pel forat a la falda de la Laia. Un munt de...

—Pessetes! —exclamà Mercè—. Pessetes!

—I duros! —digué el Jordi entusiasmat—. Vull dir... —les germanes el miraren amb les celles alçades—.

Quant de temps! A veure, porta –li agafà la vidriola a la Laia i mirà pel forat–. Això mateix... el que sospitava –hi va ficar els dits i en va traure ni més ni menys que un bitllet de deu mil pessetes–. Xe, cinquanta euros!

–Ai, deixa'm veure'l –digué la Mercè prenent-li'l i examinant-lo de prop. El bitllet estava molt vell i rebregat, quasi feia la impressió d'estar a punt de desfer-se–. Açò no és un bitllet de deu mil, açò és el mapa del tresor de Barbanegra! Es pot saber per què no canviaries tots aquests diners quan calia?

–Volia un record –tractà de justificar-se Jordi.

–Xiquet, doncs haver agafat una moneda de cada tipus –digué la Laia–. Ací hi deu haver més de deu mil peles en durets i cinc durets i després hi ha un bitllet de deu mil peles! No té sentit!

–Per a mi, sí –va dir el Jordi, que s'havia posat tot seriós. Les germanes es van somriure i van acordar silenciosament deixar-lo una estona amb els seus porcs. Li van fer un bes a la galta cadascuna i van marxar a investigar altres caixes.

Allò de Jordi i la nova bici exposada a la botiga de bicicletes del poble fou amor a primera vista. Aquella bici era tot el que un xiquet podia demanar: roja metal·litzada, seient de cuir negre, fins i tot hi

havia una ampolla xicoteta per a posar l'aigua. Sols hi havia un entrebanc: valia vint-i-cinc mil pessetes i jo li vaig dir ben claret que s'oblidés de la bici nova, que ja en tenia una i que estava molt bé.

—Que està molt bé? Però si cau a trossos! Mama, mira, ets molt llesta, però, de bicis, no en tens ni idea —si amb allò pretenia alguna cosa, estava llest.

—Jordi, dolcet, no et compraré una bici nova i menys encara una que coste vint-i-cinc mil pessetes. A tu et pareix bé que un xiquet de nou anys tinga una cosa tan cara? —em mirà confós, com si no pogués creure aquella pregunta.

—Doncs sí— va dir preemptòriament. Vaig sospirar.

—Mira, rei —vaig dir ja farta—, si vols una bici nova, compra-te-la tu. I ja està.

Si amb allò pretenia posar fi a aquell tema, estava llesta. El Jordi va passar a ser el xic dels encàrrecs del poble. Allà on hi havia una mala brossa sense arrancar, hi apareixia el Jordi Romer. Les dones van deixar d'anar el mercat. Ja hi anava el Jordi. De dia anava a l'escola i a les vesprades desapareixia, tornava a poqueta nit carregat de duros que anava ficant al Porc Major. Tothom coneixia la causa per la qual lluitava. I ell se'n sentia orgullós, perquè sabia que s'estava guanyant aquella bici.

I quina alegria que es va endur, el dia en què l'avi del seu amic Carles li va donar un bitllet de deu mil pessetes, (deu mil pessetes!) per haver-li netejat a fons el garatge i el cotxe. Amb allò ja tenia... vint mil pessetes! Sols en restaven cinc mil per a la desitjada bici! I com d'estranya va ser la sensació d'obrir la porta de casa aquella fantàstica vesprada i trobar-se amb la bici nova, amb un llaç de regal roig i els pares, el Sergi i jo, al costat, somrients. Vaja el món! Li l'havíem comprada!

–Què? Què et pareix, *Indurain*? –li va dir el pare, tot content. El pobre Jordi va restar amb la boca oberta. Mirà el bitllet de deu mil pessetes que tenia a la mà.

–Molt bonica –va dir amb un fil de veu–. Açò... vaig un moment al bany.

El nano punyeter va passar olímpicament de la bici i pujà escales amunt cap al bany. Jo vaig esclafir a riure i em vaig haver de recolzar sobre el muscle del meu Sergi, que em mirà estranyat.

–Es pot saber què li passa? Amb la il·lusió que li feia la bici dels nassos! –va exclamar.

–Ai, Sergi, em pareix que li hauria fet més il·lusió comprar-se-la ell mateix.

El Jordi es va tancar al bany i va seure a terra, recolzant-se a la porta. Quin disgust més inútil que li estava entrant, pensà mentre es torcava les llàgrimes.

Però és que li havia costat tant guanyar aquells diners. I a més, ara què feia d'aquells diners?

La resposta li va arribar com si li la digués algú altre. Què en faria? Doncs res. Va arribar a la conclusió que se sentia orgullós d'aquelles deu mil pessetes en duros i de les altres en bitllet. Somrient per la cara que posarien les seues germanes, i qualsevol altra persona, si se n'assabentaven, del que faria, va agafar el Porc Major i el va amagar al tauló desclavat de sota el seu llit. Tot seguit, se'n va anar a estrenar la nova bici. La bicicleta dels seus somnis, a pesar de tot.

–Jordi...

–Sí? –la Mercè es va gratar el cap.

–Alça'm, per favor –va dir en veu baixa.

–Perdona? És que no t'he sentit –va dir el Jordi amb to falsament despistat. La Laia, que estava plegant roba, va somriure. La Mercè sospirà.

–Que m'alces, per favor, no arribe a la prestatgeria de dalt –va dir amb més claredat, amb enuig.

–Ah! Així sí! És clar que t'alce, dona –va dir el Jordi alegrement, al mateix temps que l'agafava de les cames i l'alçava quatre pams de terra. La Mercè féu un crit—. Què? Prou amunt o més?

–Prou, prou! –va dir Mercè. Hi hauria afegit amb gust: *idiota!*, però a aquella altura no s'atrevia a in-

sultar ni de broma—. Ai! —exclamà de sobte—. El meu globus terraquí! Me'l va comprar el papa quan vaig començar a estudiar geografia a l'escola.

—Que ens ho podries contar amb els peus a terra, Mercè, bonica?— digué el Jordi esbufegant.

—Ai, sí, sí, baixa'm —digué la Mercè, agafant el globus. El Jordi la baixà i ella saltà a terra—. El meu globus! Ai, com està de polsós! —Va agafar un drap i el va passar maldestrament per la superfície del globus, sols llevant-hi una part de la brutícia.— Mira si té anys que encara està l'URSS!

—L'andròmina aquesta s'encenia, no? —va dir la Laia—. S'encenia i a mi em feia por. —La Mercè la mirà sorpresa.— Ei, quan te'l va regalar no sé qui, jo devia tenir uns huit anys. Veia una cosa redona, gegant, encesa i, mira... —els germans van riure—. Provem a veure si encara s'encén?

—Sí! Funcionava amb piles, no?

La Mercè sempre havia tingut una por immensa de la foscor. De nit havia de dormir amb els llums encesos i ho feia malament. A més, en una casa tan gran amb tants racons foscos, a pesar de la llum del sol pràcticament perenne a la platja, aquella por en va portar una altra, por a quedar-se sola a casa. Va agafar el costum de portar sempre penjant un dels

dos germans petits. Sabia que en cas que la llum se n'anés, el Jordi amb quatre anys o la Laia amb huit no podrien fer res per a protegir-la contra aquells fantasmes que li glaçaven l'ànima en el moment en què tot es feia fosc, però almenys l'olor de baves i talc del Jordi o les mans tallades, però càlides de la Laia, podrien alleujar-li l'angoixa.

Tot va succeir una nit d'estiu en què ningú pre-sagiava la tempesta que s'acostava. No va ser fins al primer llamp i el primer tro, quan el llum que res-guardava el seu son s'apagà, i la Mercè es despertà.

La xiqueta empassà saliva. Tot era negre. Tot era en silenci. Ningú a la casa s'havia adonat que la llum se n'havia anat. La resta dormíem amb el llum apagat. A la Mercè se li envidriaren els ulls.

—Mama? —preguntà amb un filet de veu. Sabia que no l'hauria sentida, la meua habitació estava prou lluny de la seua—. Mama? —repetí, aquesta vegada tan baixet que ni ella mateixa es va sentir.

Es va incorporar al llit i va posar els peus sobre el terra gelat. Es va alçar. Va tancar els ulls. «Tinc els ulls tancats, per això tot està fosc. Tinc els ulls tancats, per això tot està fosc!» A les palpentes, va caminar tan serenament com va poder cap a la paret. Amb les mans va localitzar l'interruptor. El va apagar. El va encendre de nou. Va obrir els ulls... l'ombra encara cobria la seua habitació.